ALİ BİN MUHAMMED (Ali bin Ahmed)

Şafiî mezhebi âlimlerinden. Künyesi Ebü'l-Fetih olup ismi Ali bin Muhammed bin Hüseyn bin Yûsuf bin Abdülazîz'dir. Babasının ismi Ahmed'dir de denilmiştir. Ali bin Muhammed hazretleri aynı zamanda edîb idi. 401 (m. 1010) senesinde Buhârâ'da vefât etti.

İbn-i Hakim, Ali bin Muhammed için "O, asrının bir tanesi idi. Ebû Hâtem bin Hıbbân'dan çok hadîs-i şerîf dinledi. Kendisinden de Ebû Osman es-Sâbûnî, Hüseyn bin Ali el-Berdeî hadîs-i şerîf rivâyet ettiler. Ali bin Muhammed hazretleri bir kerre Nişâbûr'a geldi. Orada olanlar onun ilmine ve edebine hayran oldular. O, edîb idi. Nazım ve nesir hâlinde yazılmış çok şiirleri vardır. "Muhtâr-ül-Müzenî" isimli eserde çok medh edilmiştir" dedi.

Ali bin Muhammed hazretleri buyurdu ki: "Kim kendi bozuk hâlini düzeltirse, kendini çekemiyenlere fırsat vermemiş olur."

"Büyüklerin işi, işlerin en büyüğüdür."

"Kötülüğü bize bulaşmasın diye, kötü kimselerin alçak işlerine meylimiz yoktur."

"Büyüklerin huzûrundaki edebsizlik ve dostların arasında onları aşağı görmek ne büyük cehâlettir."

"Geçimini sağlayacak kadar sana ni'met verilmiş ise, bunun dışında elinden çıkan şeylere üzülme."

"İnsanlarla iyi geçinmek, onlara güçlük ve zorluk göstermemekle olur."

"Kişide îmân, ihlâs ve pişmanlık bulunursa, Allahü teâlâ onun bütün günahlarını affeder." "İnsanın her işinde ölçülü hareket etmesi, büyüklerini memnun eder."

"Allahü teâlâ, nice günah işlemiş kimselere yardım etti Onları iyi hâle getirdi. Fakat, dininin yolunu tıkamak, ona zarar vermek isteyenlere karşı ise cebbardır. Onlara ceza vermeye gücü yeter."

“Kişinin dünyâ malını arttırmaya çalışması, kendisi için bir noksanlık ve onun kârı, kazancı ise, hayır olmayıp hüsrandır.”

“Ey sonu harâb olacak olan bir evi tamir etmeye çalışan kişi! Allahü teâlâya yemîn olsun ki, bu çalışma; harâb olacak ömür için tamirden başka birşey değil de nedir?”

“Ey aklım, fikrini, gönlünü, mal-mülk toplamaya vermiş kişi! Böyle yapma, bu işlerden geri dur. Zira, mal-mülk sevincinin neticesi hüzün ve kederdir. Ağlayıp sızlamaktır.”

“Gönlünü, dünyânın gelip geçici, yaldızlı şeylerine kaptırma, onun sefâsı kederdir. Onunla birlikte olmak, insanı Allahü teâlâya ibâdet etmekten uzaklaştırır.”

> “İnsanların kalblerini kazanmayı, hoşnut ve râzı etmeyi isteyerek, herkese iyilik et İyilikten ayrılma. Bu yolda insanlara hizmetin devamlı olsun. Çünkü insan, iyiliğin kölesidir. Sana bir sıkıntı ve zarar gelirse, sen bunu yapanlara karşı gücün yettiğinde affedici ve hatâlarını görmeyici ol”

“Ey İnsanoğlu! Allahü teâlânın emirlerini hatırından çıkarma ve bütün a’zâlarını O’nun yolunda kullan. Elin, ayağın, gözün, kulağın, itaatten çıkarsa; tekrar. Allahü teâlânın ve O’nun Peygamberinin buyurduklarını onlara öğret ve yaptırmaya çalış.”

“Allahü teâlâdan başkasından birşey istiyen! İyi bilsin ki, o yardımcı âciz ve güçsüz bir kişiden başkası değildir.”

“İnsanlarla sulh içinde olup, onlara zarar vermeyen, onların her türlü zarar ve sıkıntılarından korunmuş olur. Neş’e ve huzûr içinde yaşar.”

“Ey şu anda sevinç içerisinde olan zâlim kişi! Sen gaflet uykusunda bulunmaktasın. Birgün gelir zulmün cezası verilir. Sevinç ve neş’eni devamlı kalır sanma. Şimdi sana neş’e ve sürûr veren bir zamandır. Sana ceza, üzüntü ve sıkıntı veren zaman gelecektir.”

“Ey İnsanoğlu! Körpe ve taze olan şu gençliğinle gurûrlanma. Her şeye gücünün yetmesi, seni aldatmasın. Senden önce, nice gençler saçı ağarmadan bu dünyâdan ayrılıp gittiler. Genç ve taze bir fidanken göçtüler. Farzet ki, gençlik, sahibine bir takım özür olacak şeyler gösterir. İhtiyârın özrü yoktur. Onun ileri sürdüğü şeyler, şeytanın eğlencesi olacak şeylerden başka değildir.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-5, sh. 293

2) El-Bidâye veh-nihâye cild-11, sh. 345

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 159

4) Miftâh-üs-se’âde cild-1 sh. 229

5) Vefeyât-ül-a’yân cild-3, sh. 376